

Sectoraal comité voor de Federale Overheid

Beraadslaging FO nr 25/2014 van 4 september 2014

Betreft: Aanvraag van de Universiteit Gent, Vakgroep Diergeneeskunde, om toegang te krijgen tot gegevens die bij het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen worden bewaard (AF-MA-2014-047)

Het Sectoraal comité voor de Federale Overheid;

Gelet op de wet van 8 december 1992 *tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens* (hierna WVP), inzonderheid de artikelen 31*bis* en 36*bis*;

Gelet op het koninklijk besluit van 17 december 2003 *tot vaststelling van de nadere regels met betrekking tot de samenstelling en de werking van bepaalde sectorale comités opgericht binnen de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer*;

Gelet op de aanvraag van de Universiteit Gent, Faculteit Diergeneeskunde, ontvangen op 11/07/2014;

Gelet op de aanvraag van het technisch en juridisch advies gericht aan de Federale Overheidsdienst Fedict op 18/08/2014;

Gelet op het technisch en juridisch advies ontvangen op 03/09/2014;

Gelet op het verslag van de Voorzitter;

Beslist op 4 september 2014, na beraadslaging, als volgt:

I. VOORWERP VAN DE AANVRAAG

1. De Universiteit Gent, Faculteit Diergeneeskunde, Vakgroep Voortplanting, Verloskunde en Bedrijfsdiergeneeskunde (hierna "de aanvrager") wenst bij het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (hierna "het FAVV") contactgegevens op te vragen betreffende twintig vleeskuikenbedrijven en twintig varkensbedrijven, zodat men daar ter plaatse informatie en mestmonsters zou kunnen verzamelen in het kader van het zogenaamde "EFFORT-project".
2. Het EFFORT-project is een Europees onderzoeksproject dat kadert in de problematiek van de stijgende antibioticaresistentie en de daaruit volgende gevaren voor dier en mens. Het heeft met name tot doel om meer inzicht te krijgen in de link tussen antibioticumgebruik en antibioticumresistentie.
3. De vleeskuiken –en varkensbedrijven die in het kader van dit onderzoek geïdificeerd worden, zullen in eerste instantie benaderd worden via een email met informatie over het EFFORT-project, met de selectiecriteria en met de vraag om deel te nemen. Een week nadat ze deze mail ontvingen, worden de veehouders opgebeld en dit tweede contact wordt door de aanvrager als volgt gemotiveerd: *"Dit is een belangrijk moment in het deelnameproces, omdat de veehouder tijdens dit persoonlijke gesprek zijn vragen kan stellen over het EFFORT-project. Indien wij de veehouders niet telefonisch zouden contacteren, verwachten wij een zeer lage respons op de uitnodigingsmail. Uit ervaring weten we dat nog veel veehouders hun email sporadisch lezen en moeilijk communiceren via mail. Daarnaast is een goed persoonlijk contact met de veehouder van belang voor een optimale betrokkenheid bij het bedrijfsbezoek en de datacollectie."*
4. De veehouders die hun toestemming geven om deel te nemen aan het project, krijgen onmiddellijk een code, de zogenaamde 'EFFORT-code'. Vanuit de aanvrager zal één dierenarts het contact met de veehouders onderhouden en de bedrijfsbezoeken afleggen. Na het afleggen van het bedrijfsbezoek worden de verzamelde gegevens in een database ingevoerd, die door de negen deelnemende EU-lidstaten zal gebruikt worden om het onderzoek te voeren. In deze database zullen geen namen van veehouders figureren, maar louter hun EFFORT-code.

II. ONDERZOEK VAN DE AANVRAAG

A. ONTVANKELIJKHEID

5. Krachtens artikel 36bis WVP, *"vereist elke elektronische mededeling van persoonsgegevens door een federale overheidsdienst of door een openbare instelling met rechtspersoonlijkheid die onder de federale overheid ressorteert een principiële machtiging (van het bevoegd sectoraal comité)"*.
6. Het is de taak van dit Comité om na te gaan *"of deze mededeling enerzijds nodig is voor de implementatie van de opdrachten die toevertrouwd worden door of krachtens de wet aan de vragende federale overheid en anderzijds of deze mededeling in zijn diverse aspecten compatibel is met al de geldige normen inzake de bescherming van de persoonlijke levenssfeer wat de verwerking van de persoonsgegevens betreft."* (Parl. Doc 50, 2001-2002, nr. 1940/004).
7. De gevraagde gegevens (cf. infra randnummer 16) zullen niet altijd persoonsgegevens in de zin van artikel 1, § 1, WVP betreffen daar zij soms louter informatie over rechtspersonen zullen bevatten. Er kan echter niet worden ontkend dat de gegevens in veel gevallen (onrechtstreeks) in verband kunnen gebracht worden met natuurlijke personen (met name veehouders), waardoor zij toch als "persoonsgegevens" kunnen gekwalificeerd worden. Voor zover dit het geval is vergt de geplande mededeling, ingevolge artikel 36bis, WVP, effectief een machtiging van het Comité.

B. TEN GRONDE

1. FINALITEITSBEGINSEL

8. *"Persoonsgegevens dienen voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden te worden verkregen en niet verder te worden verwerkt op een wijze die, rekening houdend met alle relevante factoren, met name met de redelijke verwachtingen van de betrokkene en met de toepasselijke wettelijke en reglementaire bepalingen, onverenigbaar is met die doeleinden. Onder de voorwaarden vastgesteld door de Koning na advies van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer (hierna de Commissie), wordt verdere verwerking van de gegevens voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden niet als onverenigbaar beschouwd"* (artikel 4, § 1, 2° WVP).

9. De gegevens worden aangevraagd met het oog op het uitvoeren van een studie (zogenaamd "EFFORT-project") omtrent de link tussen antibioticumgebruik en antibioticumresistentie. Concreet zullen de gevraagde gegevens gebruikt worden om de betrokken veehouders te contacteren, informatie over het project toe te sturen en de toestemming te vragen om deel te nemen aan het project. Eens de toestemming van de veehouder is verkregen, gaan de onderzoekers ter plaatse om informatie en mestmonster te verzamelen.
10. Dit doeleinde beantwoordt aan de voormelde vereisten van de WVP. Het Comité brengt in herinnering dat de gevraagde gegevens enkel met het oog op dit doeleinde mogen verwerkt worden.
11. In deze context moet ook geanalyseerd worden of het doeleinde van wetenschappelijk onderzoek van de aanvrager verenigbaar is met het doeleinde waarvoor de gegevens door het FAVV worden verwerkt. De WVP laat toe dat er verwerkingen voor nieuwe doeleinden plaatsvinden voor zover deze finaliteiten niet onverenigbaar zijn met de oorspronkelijke doeleinden (artikel 4, § 1, 2° WVP). Het Comité wijst er op dat ongeacht het oorspronkelijk doel van de verwerking van de gegevens door het FAVV, de verdere verwerking van deze gegevens voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden door de aanvrager hoe dan ook niet als onverenigbaar wordt beschouwd als de bepalingen van hoofdstuk II van het koninklijk besluit van 13 februari 2001 ter uitvoering van de WVP (hierna het koninklijk besluit van 13 februari 2001) worden nageleefd.
12. Hoofdstuk II van het koninklijk besluit van 13 februari 2001 voorziet in een cascade-systeem:
 - a. in principe dient wetenschappelijk onderzoek op basis van anonieme gegevens te gebeuren;
 - b. Indien de onderzoeker weliswaar niet de identificatie van de betrokken personen nodig heeft, maar het gegevensverlies van de anonimisering niet aankan of via de bron toch terug moet kunnen voor aanvullende gegevens, volstaan gecodeerde gegevens;
 - c. Indien er een transfert van persoonsgegevens met directe identificatie nodig is, moeten de betrokkenen niet alleen ingelicht worden over de voorgenomen transfer, maar ook hun uitdrukkelijke toestemming geven. De onderzoekers kunnen van deze verplichting vrijgesteld worden indien men in de aanvullende aangifte bij de Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer (hierna "de Commissie") met succes argumenteert dat dit niet kan of onevenredig veel moeite kost.

13. De aanvrager stelt dat het voor hem onontbeerlijk is om over niet-gecodeerde gegevens te kunnen beschikken, aangezien hij bij de betrokken veehouders ter plaatse zal gaan om informatie en mestmonsters te verzamelen. De veehouders zouden – zoals hoger reeds aangehaald – dan ook niet alleen moeten ingelicht worden over de voorgenomen transfert van hun gegevens, maar ook hun uitdrukkelijke toestemming geven. De onderzoekers kunnen van deze verplichting vrijgesteld worden indien men in de aanvullende aangifte bij de Commissie met succes argumenteert dat dit niet kan of onevenredig veel moeite kost (zie artikelen 20, 2° en 21 van het koninklijk besluit van 13 februari 2001). De aanvrager wenst gebruik te maken van deze vrijstelling en geeft hiervoor de volgende argumenten: *"Indien de veehouders vooraf gevraagd worden of hun persoonsgegevens gebruikt mogen worden in het kader van ons onderzoeksproject, is de kans groot dat er veel onduidelijkheid ontstaat bij de veehouders. Wij hebben voldoende tijd en gelegenheid nodig om op heldere manier uit te leggen wat het EFFORT-project is en wat deelname betekent. Binnen het EFFORT consortium is hier ook goed over nagedacht en het plan van aanpak opgesteld om eerst een mail te sturen en daarna de veehouders telefonisch te contacteren. Indien de veehouders eerst om toestemming gevraagd worden, weten de veehouders niet goed waar het over gaat en is bovengenoemd plan van aanpak in zekere zin verstoord. Een waarschijnlijk gevolg is dat dit veel vertraging zal veroorzaken en –nog belangrijker- de response rate laag zal liggen, wat zeer onwenselijk is."*
14. Het Comité neemt hier akte van en het is van oordeel dat de aanvrager zich in onderhavig geval effectief kan beroepen op de uitzondering die is voorzien in artikel 20, 2° van het koninklijk besluit van 13 februari 2001, mits hij de procedure volgt die is vastgelegd in artikel 21 van hetzelfde koninklijk besluit (aanvullende aangifte bij de Commissie). Tegelijk vestigt het er de aandacht op dat er in het voorgestelde project weinig aandacht lijkt uit te gaan naar de toestemming in hoofde van de bedrijfsdierenartsen. Het Comité onderlijnt daarom dat de bedrijfsdierenartsen van de deelnemende veehouders ook goed moeten geïnformeerd worden en de kans moeten krijgen om vrij te beslissen om al dan niet deel te nemen aan het project.
15. Onder die voorwaarden is de voorgestelde verwerking niet onverenigbaar met de oorspronkelijke doeleinden (artikel 4, § 1, 2° WVP), aangezien voldaan wordt aan hoofdstuk II van het KB van 13 februari 2001.

2. PROPORTIONALITEITSBEGINSEL

2.1. *Gevraagde gegevens*

16. Artikel 4, § 1, 3°, WVP stelt dat persoonsgegevens toereikend, terzake dienend en niet overmatig dienen te zijn, uitgaande van de doeleinden waarvoor zij worden verkregen of waarvoor zij verder worden verwerkt.
17. De aanvrager omschrijft welke gegevens van de veehouders noodzakelijk zijn in het kader van zijn onderzoek:
- a. naam;
 - b. adres;
 - c. telefoonnummer;
 - d. emailadres;
 - e. gekweekte diersoort en aantal dieren.
18. De gegevens onder de punten a t.e.m. d zijn noodzakelijk om de veehouders te kunnen contacteren en om hun toestemming te vragen om deel te nemen aan het onderzoek (cf. supra randnummers 3-4). De gegevens onder punt e zullen gebruikt worden om de veehouders te selecteren, daar het de bedoeling is dat de deelnemende bedrijven een welbepaald aantal dieren van een bepaalde soort hebben.
19. Daarnaast wenst de aanvrager ook per veehouder de naam van de bedrijfsdierenarts te kennen en hij motiveert dit als volgt: *"Het is de bedoeling dat ook de bedrijfsdierenarts gerandomiseerd wordt. Iedere dierenarts heeft een eigen werkwijze en om zogenaamde 'bias' met betrekking tot de bedrijfsdierenarts uit te sluiten, wordt deze parameter ook gerandomiseerd in de selectie van bedrijven. Daarnaast is het van groot belang dat ook de bedrijfsdierenarts, verantwoordelijk voor de sanitaire toestand op een bedrijf, geïnformeerd wordt bij deelname van een veehouder aan het EFFORT-project. Indien gewenst kan hij/zij aanwezig zijn tijdens het bedrijfsbezoek. Wij weten uit ervaring dat een dergelijke samenwerking met de bedrijfsdierenarts belangrijk is om misverstanden te voorkomen en ook de medewerking van de dierenartsen (die een grote invloed hebben op de veehouders) te garanderen."*
20. Het Comité is van oordeel dat deze gegevens in het licht van het onderwerp van de studie toereikend, terzake dienend en niet overmatig zijn in de zin van artikel 4, § 1, 3° van de WVP.

2.2. Bewaringstermijn van de gegevens

21. Persoonsgegevens mogen niet langer worden bewaard dan voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verkregen of waarvoor zij verder worden verwerkt, noodzakelijk is (artikel 4, § 1, 5° van de WVP).
22. De aanvrager stelt dat het EFFORT-project vijf jaar zal duren en dat de verzamelde persoonsgegevens na deze termijn zullen vernietigd worden.
23. Het Comité beschouwt dit als een maximumtermijn. Mocht het doeleinde reeds vóór het vervallen van die termijn zijn bereikt, dienen de gegevens nog voor afloop van deze termijn door de aanvrager te worden bewaard onder een vorm die het niet mogelijk maakt om de betrokkenen te identificeren. Onder die modaliteiten, is het Comité van oordeel dat de opgegeven bewaartermijn gepast is in het licht van vornoemd artikel 4, § 1, 5°, WVP.

2.3. Frequentie van de toegang en de duur van machtiging

24. Betreffende de door de aanvrager verzochte eenmalige toegang tot de gegevens van het FAVV, is het Comité van oordeel dat deze gepast en dus in overeenstemming is met het bepaalde in artikel 4, § 1, 3°, van de WVP, aangezien het hier een éénmalig onderzoeksproject betreft.
25. Hoger werd reeds aangehaald dat de aanvrager de gegevens voor maximum 5 jaar zal bewaren en de gevraagde machtigingsduur loopt hier parallel mee. Het Comité is van oordeel dat dit gepast en dus in overeenstemming is met het bepaalde in artikel 4, § 1, 3°, van de WVP.

2.4. Bestemmingen en/of derden waaraan gegevens worden meegedeeld

26. De gevraagde gegevens zullen intern gebruikt worden – met name door één professor en één dierenarts van de vakgroep verloskunde, voortplanting en bedrijfsdiergeneeskunde – en is er dus geen expliciete mededeling aan derden. Zoals hoger beschreven (cf. randnummer ????) zullen de gegevens die na het afleggen van het bedrijfsbezoek in de database zijn ingevoerd, door de negen deelnemende EU-lidstaten gebruikt worden om het onderzoek te voeren. In deze database zullen echter geen namen van veehouders figureren, maar louter hun EFFORT-code.

27. Het Comité ziet in het licht van artikel 4, § 1, 3° WVP en artikel 16, § 2, 2° WVP, geen bezwaren tegen het feit dat bovengenoemde personen onder deze modaliteiten toegang hebben tot onderhavige persoonsgegevens. Het onderlijnt wel dat de nodige maatregelen moeten worden genomen opdat de toegang in de praktijk ook beperkt blijft tot deze personen.

2.5. Rapportage

28. Overeenkomstig artikel 23 van het koninklijk besluit van 13 februari 2001 mogen de resultaten van de verwerking voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden in beginsel niet worden bekendgemaakt in een vorm die de identificatie van de betrokken persoon mogelijk maakt. Het Comité benadrukt dat de aanvrager dit principe dient te respecteren.

3. TRANSPARANTIEBEGINSEL

29. Een belangrijk principe van de WVP is dat in beginsel geen persoonsgegevens mogen worden verwerkt zonder dat de betrokken persoon daarvan in kennis wordt gesteld (artikel 9 WVP).

30. De aanvrager stelt dat de veehouders die zullen benaderd worden, een informatiefolder zullen ontvangen waarin wordt uitgelegd waar hun persoonsgegevens zijn opgevraagd en wat er zal gebeuren met de gegevens die in het kader van het EFFORT-project worden verzameld.

31. Het Comité neemt hier akte van en het beveelt aan om ook langs de kant van het FAVV in de nodige transparantie te voorzien, door bijvoorbeeld op de website uitleg te verschaffen omtrent onderhavige doorgifte van persoonsgegevens.

4. BEVEILIGING

4.1. Op het niveau van de aanvrager

32. Uit de meegedeelde stukken blijkt dat de aanvrager over een veiligheidsconsulent beschikt, alsook over een algemeen veiligheidsbeleid. Het Comité heeft hier akte van genomen.

4.2. Op het niveau van het FAVV

33. Uit de meegedeelde stukken blijkt dat het FAVV over een veiligheidsconsulent beschikt, alsook over een algemeen veiligheidsbeleid. Het Comité heeft hier akte van genomen.

OM DEZE REDENEN

het Comité

1° machtigt de mededeling van de hogervermelde persoonsgegevens die bij het FAVV worden bewaard en dit om het doeleinde zoals omschreven in randnummer 9 te verwezenlijken;

2° bepaalt dat deze machtiging geldt voor zover en voor zolang de voorwaarden vermeld in de randnummers 10, 14, 23, 27 en 28, worden nageleefd door de aanvrager;

3° beslist dat het zich het recht voorbehoudt om, in voorkomend geval op geregelde tijdstippen, de effectieve en duurzame toepassing te controleren van technische en organisatorische maatregelen die conform de stand van de techniek zijn en van aard om de risico's adequaat te dekken. In dit verband gebiedt het Comité de aanvrager iedere relevante wijziging in de beveiliging van de gemachtigde verwerkingen aan het Comité mee te delen.

De Wnd. Administrateur,

De Voorzitter,

(get.) Patrick Van Wouwe

(get.) Stefan Verschuere

Voor eensluidend verklaard afschrift:

Patrick Van Wouwe,
Wnd. Administrateur 24.09.2014